

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Освітня програма «Французька мова і література»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша - французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” 08 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична граматики французької мови
Викладач (-і)	Ковбанюк Мар'яна Іванівна, Скарбек Ольга Георгіївна
Контактний телефон викладача	0962440693
E-mail викладача	olhaskarbek@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна форма навчання
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pu.if.ua
Консультації	щочсереди, о 15.00 год., ауд. 806
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна "Теоретична граматики французької мови" викладається на четвертому році навчання для студентів 1-го (бакалаврського) рівня спеціальності 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Основними організаційними формами навчання є лекції та практичні заняття. На лекціях розглядаються найбільш вагомі та авторитетні з існуючих у французькій лінгвістиці наукові погляди стосовно французької граматичної теорії. На практичних заняттях розкривається основна проблематика вивчення відповідного граматичного явища, з'ясовуються загальні тенденції в його семантико-функціональній інтерпретації. Курс викладається французькою мовою.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни – дати системний теоретичний опис морфології та синтаксису сучасної французької мови у світі тих наукових дискусій, що ведуться романістами стосовно різних частин мови та їх граматичних характеристик; розкрити причини, які зумовлюють різні погляди мовознавців на те саме граматичне явище, показати найбільш адекватні теорії, що їх пояснюють.</p> <p>Завдання курсу полягає в тому, щоб навчити студентів бачити в окремо взятому граматичному явищі його системну природу, глибинні структурні, семантичні й функціональні зв'язки з іншими елементами мовної системи, виробити у студентів навички аналітичної оцінки теоретичних досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів з того чи іншого питання граматики, викликати інтерес до самостійного творчого осмислення мовних фактів. Загалом, курс покликаний сформувати у студентів лінгво-теоретичну компетенцію в галузі морфології та синтаксису французької мови.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знак її природу, функції, рівні.</p> <p>Лінгвістична компетенція передбачає спроможність дати загальну характеристику граматичної будови мови, здатність аналітично оцінювати теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних авторів з того чи іншого питання граматики, визначити основні проблеми системно-теоретичного аналізу основних понять, термінів та методів наукового дослідження сучасної французької мови. Теоретична компетенція передбачає здатність узагальнювати існуючі теоретичні положення з певного питання, давати самостійне лінгвістичне тлумачення існуючих теорій стосовно різних частин мови та їх граматичних характеристик, самостійне творче осмислення мовних фактів.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати: граматичну систему сучасної французької мови, визначення одиниць мови, предмета і методів вивчення морфології та синтаксису, проблеми і методи граматичного аналізу.</p> <p>вміти: аналізувати термінологічний зміст понятійних одиниць, якими оперує теоретична граматики, проблемні аспекти теорії слова, мовної категорії та частин мови;</p>	

аналізувати ключові семантико - морфологічні характеристики частин мови, які структурують граматичну систему сучасної французької мови.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII-й	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	VI-й	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Мовний знак. Теорія мовного знаку як методологічної основи граматичного знання. Визначення знаку. Класифікація знаків. Складова мовного знаку. Мова та мовлення. Семіотичні зв'язки мовних знаків. Типи і аспекти вивчення мовних знаків.</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка : учебник для студентов высших учебных заведений М. : Добросвет, 2004. – 862 с.</p> <p>2. Реферовская Е.А. Синтаксис современного французского языка: Сложное предложение. - изд. 2-е. М. : ЛКИ, 2007. – 240 с.</p> <p>3. Реферовская Е.А., Васильева А.К. Теоретическая грамматика французского языка (на франц. языке). Учебник по курсу теоретической грамматики французского языка. Л. : Просвещение, 1973. – 357 с.</p> <p>4. Тарасова А.Н., Рощупкина Е.А., Кудрявцева</p>	<p>2 год;</p> <p>4 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>Перший тиждень семестру</p>

синтагматичному плані.	йна робота				
Тема 4. Теорія частин мови. Визначення поняття «частина мови». Проблеми частин мови у французькій граматиці. Критерії ідентифікації частини мови. Інвентар частин мови. Ієрархія частин мови. Форма і зміст частин мови. Ядро і периферія в частинах мови. Первинні і вторинні функції частин мови. Транспозиція (функціональна, морфологічна, синтаксична). Способи морфологічної транспозиції. Транспозиція та значення слова.	Лекція	Див. вище	2 год.	5 балів	5-й та 6-й тижень семестру
	Практичне заняття		2 год.	5 балів	
	Самостійна робота		4 год.		
Тема 5. Дієслово. Визначення дієслова як частини мови. Лексико-семантична класифікація дієслів. Лексико-граматична класифікація дієслів. Самостійні й службові дієслова. Перехідні й неперехідні дієслова. Поняття і особливості валентності дієслів. Морфологічна класифікація вербальних форм.	Лекція	Див. вище	2 год.	5 балів	7-й та 8-й тижень семестру
	Практичне заняття		2 год.	5 балів	

Граматичні категорії дієслова: <i>особи, числа, часу, способу, виду, стану</i> . Поняття модальності дієслів. Безособові форми дієслів. Вираження категорій дієслова в інфінітиві. Граматикалізація інфінітивних конструкцій. Герундій. Транспозиція безособових форм дієслова.	Самостійна робота		4 год.		
Тема 6. Іменник. Визначення іменника як частини мови. Семантичні категорії іменників. Іменники загальні і власні, конкретні і абстрактні, речовинні, збірні, однинні і множинні. Морфологічні категорії іменника у французькій мові. Категорія особи, числа, детермінації. Синтаксичні функції іменника.	Лекція	Див. вище	2 год.	5 балів	9-й та 10-й тижень тижень семестру
	Практичне заняття		2 год.	5 балів	
	Самостійна робота		4 год.		
Тема 7. Детермінативи. Загальні ознаки детермінативів як частини мови. Семантика детермінативів. Детермінація якісна й кількісна. Означені і неозначені детермінативи. Артикль. Огляд існуючих точок зору на артикль.	Лекція	Див. вище	2 год	5 балів	11-й тижень семестру

<p>Поняття означеної, неозначеної і кількісно-неозначеної співвіднесеності. Характеристика значень означеного, неозначеного й часткового артикля. Артикль і його взаємодія з різними лексико-граматичними розрядами іменників.</p>	<p>Самостійна робота</p>		<p>4 год.</p>		
<p>Тема 8. Займенник. Визначення займенника як частини мови. Семантична класифікація займенників. Морфологічні категорії і форми займенників. Загальні і специфічні категорії: предметність / не предметність, означеність / неозначеність, рід, число. Синтаксична функція. Автономність. Особові займенники: первинна та вторинна функції, граматичні категорії. Присвійні, вказівні, питальні, відносні та неозначені займенники. Проніміналізація та депроніміналізація</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>		<p>2 год.</p> <p>.</p> <p>.</p> <p>4 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>12-й тиждень семестру</p>
<p>Тема 9.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>13-й та 14-</p>

<p>Прикметник та прислівник. Визначення прикметника як частини мови. Граматичні категорії роду, числа і ступенів порівняння. Система словотворчих моделей прикметника. Синтаксична функція: означення й предикатив. Поняття «прикметник» у французьких граматиках: традиційне включення в клас прикметників займенникових детермінативів і числівників. Проблеми якісних і відносних прикметників у французькій мові. Сучасні тенденції в утворенні відносних прикметників. Прикметник і його стосунки з іншими частинами мови. Субстантиваци́я й адвербіалізація прикметників. Проблема повної й неповної функціональної транспозиції іменника в прикметник. Нові тенденції в утворенні відносних прикметників. Прислівник як частина мови.</p>	<p>Практичне заняття</p> <p>Самостійна робота</p>		<p>2 год</p> <p>4 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>й тиждень семестру</p>
--	---	--	----------------------------	----------------	---------------------------

Лексико-семантична класифікація прислівників. Морфологічна та синтаксична функція прислівників.					
Тема 10. Службові частини мови. Прийменник як службова частина мови. Проблема лексичного значення прийменників. Класифікація прийменників. Складні прийменники і прийменникові вислови. Граматичні функції прийменників. Сполучник як службова частина мови. Класифікація сполучників. Значення і вживання сполучників. Сурядні та підрядні сполучники. Частина. Семантико-граматична група часток. Заперечні частки. Стверджувально-заперечні слова-фрази. Вигук. Синтаксичні функції вигуків. Семантика вигуків. Вигук та інші частини мови.	Лекція Самостійна робота	Див. вище	2 год. 4 год.	5 балів	15-й тиждень семестру
Тема 11. Синтаксис. Слово та словосполучення. Поява терміну синтаксис. Предмет синтаксичних	Самостійна робота	Див. вище	14 год.		

досліджень. Критерії для визначення меж слова. Словосполучення, його визначення. Просте речення. Класифікація речень за формою. Члени речення, визначення, критерії для виділення, функціональні типи речення. Семантична структура речення. Комунікативні категорії речення. Складне речення. Загальна характеристика складного речення як синтаксичної одиниці.					
Підсумок та контроль самостійної роботи	Презентація	Див. вище	4 год.	10 балів	15-й тиждень семестру
Підсумкова робота	екзамен			20 балів	15-й тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Система контролю знань студентів здійснюється через: <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – (1) усне опитування, (2) тестові завдання, (3) презентація; • екзамен 				
Вимоги до екзамену	Питання, які виносяться на екзамен: <ol style="list-style-type: none"> 1. La définition du signe. Le classement des signes. 2. Les constituants d'un signe linguistique. Types de signes linguistiques. 3. La définition de la grammaire. Les oblets d'étude de la grammaire. 4. Types de grammaires. Types de grammaires théoriques. 5. La définition de la catégorie grammaticale. Valeur grammaticale et forme grammaticale. 6. Types de morphèmes grammaticaux. Traits pertinents de l'analytisme français. 7. Le problème des limites du mot. Les critères de leur délimitation. 8. La définition des parties du discours et les critères de leur identification. 9. Les espèces de parties du discours. La transposition fonctionnelle des parties du discours. 				

	<p>10. Classement lexico-sémantique et lexico-grammaticale des verbes. 11. Classement morphologique des formes verbales. 12. Les valeurs morphologiques du verbe. Catégorie de la personne, du nombre et du temps. 13. Catégories du verbes. Mode, aspect et voix. 14. Le nom et la sous-catégorisation sémantique des noms. 15. Le nom et ses catégories grammaticales. 16. Les déterminants du nom. 17. Les classes de déterminants et leurs fonctions. 18. L'adjectif. La classification et les catégories grammaticales. 20. Les degrés de signification et les fonctions de l'adjectif. 21. Le pronom et le nom. Le classement des pronoms. 19. Pronoms personnels, pronoms démonstratifs et pronoms possessifs. 22. Pronoms relatifs, interrogatifs et indéfinis. 23. Adverbe. Classement des adverbes. 24. Valeurs et fonctions grammaticales des adverbes. 25. La préposition. 26. La conjonction. 27. La particule.</p>																								
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 45 балів за аудиторну та самостійну роботу.</p> <table border="1" data-bbox="679 1106 1460 1621"> <thead> <tr> <th data-bbox="679 1106 874 1294">Контроль</th> <th data-bbox="874 1106 1027 1294">Аудитор на робота</th> <th data-bbox="1027 1106 1177 1294">Самостійна робота</th> <th data-bbox="1177 1106 1350 1294">Підсумкова контроль на робота</th> <th data-bbox="1350 1106 1460 1294">Всього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="679 1294 874 1366">Ваговий коефіцієнт</td> <td data-bbox="874 1294 1027 1366">10</td> <td data-bbox="1027 1294 1177 1366">2</td> <td data-bbox="1177 1294 1350 1366">8</td> <td data-bbox="1350 1294 1460 1366"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1366 874 1478">Максимальна кількість балів</td> <td data-bbox="874 1366 1027 1478">50</td> <td data-bbox="1027 1366 1177 1478">10</td> <td data-bbox="1177 1366 1350 1478">40</td> <td data-bbox="1350 1366 1460 1478">100</td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1478 874 1621"></td> <td data-bbox="874 1478 1027 1621">„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20</td> <td data-bbox="1027 1478 1177 1621">„5” – 10 „4” – 8 „3” – 6 „2” – 4</td> <td data-bbox="1177 1478 1350 1621">„5” – 40 „4” – 32 „3” – 24 „2” – 16</td> <td data-bbox="1350 1478 1460 1621"></td> </tr> </tbody> </table>					Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контроль на робота	Всього	Ваговий коефіцієнт	10	2	8		Максимальна кількість балів	50	10	40	100		„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20	„5” – 10 „4” – 8 „3” – 6 „2” – 4	„5” – 40 „4” – 32 „3” – 24 „2” – 16	
Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контроль на робота	Всього																					
Ваговий коефіцієнт	10	2	8																						
Максимальна кількість балів	50	10	40	100																					
	„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20	„5” – 10 „4” – 8 „3” – 6 „2” – 4	„5” – 40 „4” – 32 „3” – 24 „2” – 16																						
7. Політика курсу																									
<ul style="list-style-type: none"> • Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини. • У випадку пропуску 5 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена; • Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю; • Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на практичних заняттях; • Студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення; 																									

- Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття;
- Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки “незадовільно”;
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує “0” балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

8. Рекомендована література

Базова

1. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка : учебник для студентов высших учебных заведений М. : Добросвет, 2004. – 862 с.
2. Реферовская Е.А. Синтаксис современного французского языка: Сложное предложение. - изд. 2-е. М. : ЛКИ, 2007. – 240 с.
3. Реферовская Е.А., Васильева А.К. Теоретическая грамматика французского языка (на франц. языке). Учебник по курсу теоретической грамматики французского языка. Л. : Просвещение, 1973. – 357 с.
4. Тарасова А.Н., Рощупкина Е.А., Кудрявцева Н.Б. Практикум по теоретической грамматике французского языка . М. : Высшая школа, 2003. – 204 с.
5. Bally Charles. Traité de stylistique française .Premier volume. Paris : Librairie de Klincksieck, 1937. – 331 p.
6. Paveau Anne-Marie, Sarfati Georges-Elia. Les grandes théories de la linguistique. De la grammaire comparée à la pragmatique. Paris : Armand Colin, 2008. – 254 p.
7. Попович М.М. Cours théorique de grammaire française. Morphologie. Чернівці, Букрек, 2010. – 288 с.
8. Saussure Ferdinand de. Premier Cours de linguistique générale : d’après les cahiers d’Albert Riedlinger. Great Britain by BPC Wheatons Ltd. Exeter, 1996. –127p.

Допоміжна

1. Васильева Н.М., Пицкова Л.П. Le français. Теоретическая грамматика. Ускоренный курс. Москва, Высшая школа, 1991
2. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Морфология. Москва, Высшая школа, 1986
3. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис. Москва, Высшая школа, 1981
1. Илия Л.И. Очерки по грамматике современного французского языка. Москва, Высшая школа, 1970
2. Илия Л.И. Синтаксис современного французского языка. Москва, Высшая школа, 1970
4. Степанова А.Н. Практикум по теоретической грамматике французского языка. Минск, Высшая школа, 1986
5. Степанов Ю.С. Структура французского языка. Москва. Высшая школа, 1965
6. Абркосимова Т.А. Хрестоматия по теоретической грамматике французского языка. Л, Просвещение, 1972
7. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. Москва, Изд-во Иностранной литературы, 1956

8. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. Л., 1974
9. Béchade H.-D. Syntaxe du français moderne et contemporain. Paris, Presse Universitaire de France., 1989
10. Gak V.G. Essai de grammaire fonctionnelle du français. Москва, 1974
12. Mounin G. Clef pour la sémantique. Paris, Edition Seghers, 1972
- 13 Mounin G. Dictionnaire de la linguistique. Paris, Presse universitaire de France, 1974

Викладач _____